

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Філософський факультет

Кафедра політичних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана
філософського факультету
з навчальної роботи
_____ /Комаха Л.Г./
«__» _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СУЧАСНИЙ ЗАРУБІЖНИЙ КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМ

для студентів

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітня програма
спеціалізація
вид дисципліни

0301 Соціально-політичні науки
6.030104 Політологія
бакалавр
Політологія
обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	<u>2017/2018</u>
Семестр	VII
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	екзамен

Викладач: Шляхтун Петро Панасович, доктор філософських наук, професор,
завідувач кафедри політичних наук

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ - 2017

Розробник: Шляхтун Петро Панасович, доктор філософських наук, професор,
завідувач кафедри політичних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри
_____ (Шляхтун П.П.)

Протокол № __ від «_» _____ 20__ р.

Схвалено науково-методичною комісією філософського факультету

Протокол від «____» _____ 20__ року №__

Голова науково-методичної комісії _____ (Маслікова І.І.)

«____» _____ 20__ року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – забезпечення стійкої системи знань про закономірності конституційно-правового регулювання суспільних відносин в зарубіжних країнах, що дасть змогу студентам розуміти політичні процеси, що відбуваються в таких країнах, вільно орієнтуватися в їх політичному житті.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни:

1. Знати структуру та функції політичної системи суспільства, її основні інститути (держава, політичні партії, громадські організації, органи місцевого самоврядування, засоби масової інформації), закономірності функціонування системи в цілому та її інститутів.

2. Вміти на основі знань про політичну систему суспільства, її інститути, закономірності їх функціонування орієнтуватися в політичних процесах, політичному житті конкретних країн.

3. Володіти елементарними навичками наукового дослідження та управління інформацією; критичного ставлення та прогнозування стосовно політичних подій та явищ; використання іншомовних фахових політичних інформативних джерел.

3.Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Сучасний зарубіжний конституціоналізм» належить до переліку обов'язкових дисциплін та викладається у VII семестрі бакалаврату. Навчальна дисципліна знайомить студентів із закономірностями конституційно-правового регулювання суспільних відносин в зарубіжних країнах. Визначаються предмет конституційного права як галузі права, предмет і функції науки конституційного права. Виокремлюються та аналізуються конституційні принципи організації суспільного життя, конституційно-правові інститути глави держави, парламенту, уряду, судової влади, місцевого самоврядування, політичних партій, порядок їх формування та функціонування, конституційні основи взаємовідносин держави і особи в зарубіжних країнах.

4.Завдання (навчальні цілі) – оволодіння студентами понятійно-категоріальним апаратом науки конституційного права, термінологією галузі конституційного права; набуття студентами систематизованих знань про закономірності конституційно-правового регулювання суспільних відносин у зарубіжних країнах; формування у студентів навичок самостійного аналізу політичних процесів у зарубіжних країнах на основі їх конституційно-правових актів.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Форми викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	понятійно-категоріальний апарат науки конституційного права, термінологію галузі конституційного права	Лекція, семінар, самостійна робота	Екзамен	5
1.2	основні конституційно-правові інститути (засад організації)	Лекція, семінар, самостійна	Усна доповідь, екзамен	5

	суспільного життя; організації і функціонування державної влади; основ взаємовідносин держави і особи)	робота		
1.3	конституційні засади організації економічного, політичного і соціального життя суспільства	Лекція, самостійна робота	Реферат, контрольна робота, екзамен	5
1.4	систему органів державної влади, порядок їх формування і функціонування та принципи взаємовідносин	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь, реферат, контрольна робота, екзамен	6
1.5	конституційно-правовий статус особи як людини і громадянина	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, реферат, екзамен	5
1.6	конституційно-правові інститути місцевого самоврядування та громадських об'єднань	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, контрольна робота, екзамен	14
	Вміти:			
2.1	застосовувати понятійно-категоріальний апарат науки конституційного права в науковому аналізі політичних процесів	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, реферат	10
2.2	аналізувати політичні процеси, що відбуваються в конкретних зарубіжних країнах, робити відповідні висновки та узагальнення	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, реферат	15
2.3	формулювати рекомендації щодо удосконалення правового регулювання політичних відносин у суспільстві	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, реферат, текст рекомендацій	15
	Комунікація:			
3.1	використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання новітньої політологічної літератури, в підготовці до семінарських занять та написанні самостійних робіт	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, реферат	3
3.2	презентувати результати проведених політологічних досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, дискусія, реферат	3
3.3	вести полеміку з питань конституційно-правового регулювання суспільних відносин	Семінари	Дискусія	3

	на основі володіння понятійно-категоріальним апаратом науки конституційного права			
	Автономність та відповідальність:			
4.1	самостійно шукати та критично опрацьовувати літературу із конституційно-правових досліджень, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації	Самостійна робота	Усна доповідь, дискусія, реферат	2
4.2	самостійно вирішувати комплексні завдання, пов'язані із верифікацією результатів існуючих оприлюднених конституційно-правових досліджень, та порівнювати їх із результатами проведених власних досліджень	Семинар, самостійна робота	Усна доповідь, дискусія	5
4.3	нести відповідальність за достовірність та політико-ідеологічну незаангажованість проведених конституційно-правових досліджень та обстоювати власну наукову позицію	Семинар, самостійна робота	Усна доповідь, дискусія, екзамен	4

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	2.1	4.1	4.2
Програмні результати навчання (назва)					

7. Схема формування оцінки.

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає оцінювання теоретичної підготовки (результати навчання 1.1–1.6); оцінювання практичної підготовки (результати навчання 2.1-2.3); оцінювання комунікації (результати навчання 3.1-3.3); оцінювання автономності та відповідальності (результати навчання 4.1-4.3). Загальна оцінка складає до 100 балів, що розподіляються на 60 і 40 балів відповідно між результатами семестрового і підсумкового (на екзамені) оцінювання.

7.1. Форми оцінювання знань студентів:

- семестрове оцінювання:

- Усна доповідь (до 5 балів): Р.Н. 1.2,1.4, 1.5, 1.6, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 4.3
- Доповнення (до 3 балів)

3. Реферат (до 5 балів): Р.Н. 1.3, 1.5, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2, 4.1

4. Контрольна робота (до 20 балів): Р.Н.1.3, 1.4, 1.6

Вибір і комбінування форм оцінювання знань студентів та нарахування відповідної кількості балів здійснюються залежно від конкретних навчальних ситуацій.

- **підсумкове оцінювання:** усний екзамен із письмовою складовою. Крім екзаменаційного білета, що містить три питання, студент отримує аркуш паперу, на якому у формі тез розкриває зміст питань білета. Під час опитування студента враховується викладене ним на аркуші;

- **умови допуску до підсумкового екзамену:** студент допускається до складення екзамену за умови отримання ним за результатами семестрового оцінювання щонайменше 36 балів.

7.2. Організація оцінювання: оцінювання здійснюється за чотирибальною національною шкалою з переведенням у бали за стобальною шкалою: “відмінно” – 40 балів; “добре” – 30 балів; “задовільно” – 20 балів; “незадовільно” – 0 балів. Критерії оцінювання:

“відмінно” – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов’язкову та додаткову літературу;

“добре” - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але не вистачає аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов’язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності;

“задовільно” – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, у відповіді є суттєві неточності;

“незадовільно” – студент не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді.

Остаточна оцінка є сумою балів, отриманих за результатами семестрового оцінювання і безпосередньо на екзамені.

7.3. Шкала відповідності оцінок:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекційних занять

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
1	Тема 1. Конституціоналізм як теорія і система права	2	2	8
2	Тема 2. Конституція – головне джерело конституційного права	4	2	10
3	Тема 3. Конституційні засади організації суспільного життя	2		6
4	Тема 4. Конституційний статус особи	4	2	10
5	Тема 5. Конституційні засоби безпосередньої демократії	2		6
6	Тема 6. Держава як головний конституційний інститут	4		8
7	Тема 7. Конституційний інститут глави держави	2	2	6
8	Тема 8. Конституційний статус парламенту в системі органів державної влади	4	2	8
9	Тема 9. Конституційний статус уряду в системі органів державної влади	2	2	8
10	Тема 10. Конституційний інститут судової влади	4		8
11	Тема 11. Конституційні інститути місцевого управління і самоврядування	2	3	8
12	Тема 12. Політичні партії як конституційний інститут	2		7
	Контрольна робота		2	
	ВСЬОГО	34	17	93

Загальний обсяг 144 год., в тому числі:

Лекцій - 34 год.

Семінари – 17 год.

Самостійна робота – 93 год.

Рекомендована література:

Основна:

Алебастрова І.А. Конституционное право зарубешніх стран : учеб. пособие / І.А.Алебастрова. – М. : Юрайт-М, 2001. – 640 с.

Конституции государств Европы. – В 3-х т. / под общ. ред. Л.А.Окунькова. – М. : Норма, 2001.

Конституции зарубежных государств : учебное пособие / сост. В.В.Маклаков. – 4-е изд., перераб. и доп. – М. : Волтерс Клувер, 2003. – 624 с.

Конституции государств – участников СНГ / Л.А.Окуньков и др. – М. : НОРМА-ИНФРА-М., 1999. – 736 с.

Медушевский А.Н. Сравнительное конституционное право и политические институты : курс лекций / А.Н.Медушевский. – М. : ГУ ВШЭ, 2002. – 512 с.

Шаповал В.М. Сучасний конституціоналізм : монографія / В.М.Шаповал. – К. : Юрид. фірма “Салком”; Юрінком Інтер, 2005. – 560 с.

Шляхтун П.П. Конституційне право : словник термінів / П.П.Шляхтун. – К. : Либідь, 2005. – 568 с.

Додаткова:

Конституційне (державне) право зарубіжних країн : навч. посіб. / за ред. В.М.Бесчастного. – К. : Знання, 2007. – 467 с.

Конституційне право зарубіжних країн : навч. посіб. / В.О.Ріяка (кер. авт. кол.) та ін.; за заг. ред. В.О.Ріяки. – К. : Юрінком Інтер, 2002. – 512 с.

Конституционное (государственное) право зарубежных стран. – В 4-х т. – Т.1-2. Часть общая : учебник / отв. ред. Б.А.Страшун. – 3-е изд. – М. : Изд-во БЕК, 2000. – 784 с.

Мишин А.А. Конституционное (государственное) право зарубежных стран : учебник / А.А.Мишин. – М. : Белые Альвы, 1996. – 400 с.

Конституционное право зарубежных стран : учебник / под ред. В.С.Лучина, Г.А.Василевича, А.С.Прудникова. – М. : ЮНИТИ-ДАНА; Закон и право, 2001. – 687 с.

Конституционное право зарубежных стран : учебник / под общ. ред. М.В.Баглая, Ю.И.Лейбо, Л.М.Энтина. – 2-е изд. – М. : Норма, 2005. – 1056 с.

Конституционное право : энциклопедический словарь / Отв. ред. и рук. авт. кол. С.А.Авакьян. – М. : НОРМА-ИНФРА-М, 2001. – 688 с.

Чиркин В.Е. Конституционное право зарубежных стран : учебник / В.Е.Чиркин. – М. : Юристъ, 1997. – 567 с.

Чудаков М.Ф. Конституционное (государственное) право зарубежных стран : курс лекций. – Минск: Харвест, 1998. – 784 с.

Шаповал В.М. Державний лад країн світу / В.М.Шаповал. – К. : Український центр правничих студій, 1999. – 320 с.

Шаповал В.М. Конституційне право зарубіжних країн. Академічний курс : підручник. – 2-е вид, перероб. і доп. / В.М.Шаповал. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 464 с.

Шаповал В.М. Конституційне право зарубіжних країн : підручник. / В.М.Шаповал. – К. : Арт Ек; Вища школа, 1997. – 264 с.